

Zalm

gaan zitten? Dat is een heel andere opzet. Ik deel de opvatting dat als je een keer een blauwtje hebt gelopen, je dat geen tweede keer moet doen. Dat doe je normaal in de liefde, maar niet in de politiek, begrijp ik nu. Dat weet ik dan ook alweer. Wil de minister op die manier het gevoel van de Kamer honoreren? Wij laten hem dan geen tweede blauwtje lopen.

Minister **Zalm**: Voorzitter! Ik vind het heel sympathiek dat de heer Crone mij geen blauwtjes wil laten lopen. Ik vind het niet erg om af en toe een blauwtje te lopen als het voor een goed doel is. Ik heb geen enkele aanwijzing dat dit soort activiteiten wordt ontwikkeld door regeringen. Het is natuurlijk wel een zaak van regeringen. Ik vind het een verkeerd signaal om hier te zeggen dat, als ik weer een kansje zie weer mee te roeren in de pot, ik daar meteen achter ga staan als iemand daarmee begint. Op een gegeven moment is het je verantwoordelijkheid als regering om Europese besluitvorming loyaal uit te voeren en die niet steeds ter discussie te stellen. Je moet niet steeds in Nederland de verwachting wekken dat het misschien toch wel weer anders gaat. Wij moeten nu de marsroute uitzetten. Het jaar 2002 komt al redelijk dichtbij. Wij moeten nu alle logistieke plannen maken, die gebaseerd zijn op een scenario waarover verder geen twijfel bestaat en die de Europese besluitvorming, die glashelder is, respecteert. Dat is mijn opvatting.

Mevrouw **Giskes** (D66): Voorzitter! Is de minister het met mij eens dat men in Europa nu pas langzaam wakker wordt? Beseft men nu pas dat er wellicht nog een wereld te winnen valt bij dit onderwerp?

Minister **Zalm**: Nee.

Mevrouw **Giskes** (D66): Is de minister ervan op de hoogte dat hetzij België, hetzij Italië van plan is op 31 december de apparaten met eurobiljetten te vullen, waaruit blijkt dat de datum van 1 januari toch niet zo heilig is?

Is een taxichauffeur bijvoorbeeld een toonbankinstelling die wel mag frontloaden? Als dat zo is, dan voel ik mij bijna beledigd dat ik als consument geacht wordt dat nog

niet te mogen en zoveel anderen om mij heen wel.

Minister **Zalm**: Voorzitter! Het gaat om degenen die bedrijfsmatig met geldtransacties omgaan. Het betreft gewoon dé toonbankinstellingen, de detailhandel. Hoe die afbakening precies wordt gemaakt door De Nederlandsche Bank, kan ik nog niet zeggen. Daarom is het goed dat wij nu echt aan het werk gaan om iets in uitvoering te nemen. Als het steeds onduidelijk blijft hoe wij dat gaan doen, ik val nu in herhaling, dan blijft ook het logistieke scenario onduidelijk. Ik heb er geen behoefte aan, bij te dragen aan die onduidelijkheid en opnieuw twijfels te zaaien. Wij waren net klaar met het forum en een unaniem advies over hoe wij het gaan doen. Er zijn ook altijd krachten in het Nationaal forum geweest die kozen voor frontloading en de big bang. Die worden nu weer wakker als ik zeg: misschien, of je weet maar nooit. Dus mevrouw Giskes, in die zin wordt er wel weer iemand wakker! Er is heldere besluitvorming in Europa. De instellingen die gefrontloaded mogen worden, zijn die instellingen die professioneel met publiek en geld omgaan. Zij moeten ook allemaal een contractje tekenen dat zij de euro niet in circulatie brengen vóór 1 januari. Dat is vereist. Wie dat niet wil tekenen, krijgt als bedrijf geen frontloading.

De heer **De Haan** (CDA): Voorzitter! De minister heeft het steeds over consistent. Je kunt ook consistent achter een verkeerd besluit aanlopen. Hij heeft deze of vorige week gezegd: een dronken man is altijd consistent. Dat geldt nu voor de minister ook.

Minister **Zalm**: Voorzitter! Ik loop al twee jaar lang in een rechte lijn. Als je dat dronken kunt, ben je knap!

De beraadslaging wordt gesloten.

De **voorzitter**: Ik stel voor, aan het eind van de vergadering te stemmen.

Daartoe wordt besloten.

Aan de orde is het debat naar aanleiding van een algemeen overleg van 28 juni over **Koerdische dienstweigeraars**.

□

Mevrouw **Halsema** (GroenLinks): Mevrouw de voorzitter! De berichten over de discutable zelfmoorden van de Koerdische dienstweigeraars Aksoy en Cicek staan niet op zichzelf. Met enige regelmatig bereiken ons berichten over mishandeling en zelfmoord onder duistere omstandigheden van Koerdische dienstplichtigen in het Turkse leger. Amnesty International bericht hierover evenals onafhankelijke Turkse mensenrechtenorganisaties. Als het gaat om in Nederland uitgedeede asielazoekers heeft de Nederlandse overheid een bijzondere verantwoordelijkheid. Bij twijfel aan de doodsoorzaak bij vermeende zelfmoorden in het Turkse leger zou het wat de fractie van GroenLinks betreft lichtvaardig zijn om deze zaken te beschouwen als incidenten en om Koerdische dienstweigeraars te blijven uitzetten. Ik wil dan ook opnieuw verzoeken om opschorting van uitzetting en dien hiervoor mede namens de heer De Wit van de SP-fractie een motie in.

Motie

De Kamer,

gehoord de beraadslaging,

overwegende, dat verantwoorde terugkeer van uitgedeede asielazoekers alleen mogelijk is als er geen twijfel bestaat over hun veiligheid;

overwegende, dat nog grote onduidelijkheid bestaat over de wijze waarop de heer Aksoy en de heer Cicek in het Turkse leger de dood hebben gevonden;

verzoekt de regering de uitzetting van Turks-Koerdische dienstweigeraars op te schorten, totdat de Kamer de onderzoeken naar de doodsoorzaak van Aksoy en Cicek heeft kunnen beoordelen en de twijfel hierover is weggenomen,

en gaat over tot de orde van de dag.

De **voorzitter**: Deze motie is voorgesteld door de leden Halsema en De Wit. Naar mij blijkt, wordt zij voldoende ondersteund.

Zij krijgt nr. 532 (19637).

□

De heer **De Wit** (SP): Mevrouw de voorzitter! Bij de SP-fractie bestonden en bestaan ernstige twijfels over de doodsoorzaak van de Koerdische dienstweigeraars Aksoy en Cicek. Die twijfel is niet weggenomen door het ambtsbericht dat wij van de week hebben besproken in het algemeen overleg met de staatssecretaris. Sterker nog, de twijfel is versterkt door de van de kant van de vaders van beide betrokken dienstweigeraars aan onze en andere fracties in deze Kamer verstrekte informatie en ook door de informatie van de mensenrechtenorganisaties aan de Kamer omtrent de gang van zaken op dit moment in Turkije, waaruit blijkt dat er op grote schaal onzekerheid bestaat bij deze mensenrechtenorganisaties in dat land over de beweerde zelfmoord, zowel in deze als in andere gevallen. De mening van de SP-fractie is dat er geen uitzettingen meer dienen plaats te vinden, totdat wij duidelijkheid hebben over de doodsoorzaak van deze twee dienstweigeraars die hier uitgezet zijn respectievelijk teruggekeerd zijn naar Turkije. Dat is de reden waarom de SP-fractie de motie heeft medeondertekend.

□

Staatssecretaris **Cohen**: Mevrouw de voorzitter! Inderdaad hebben wij gisteren het debat over deze zaak gevoerd. Ter voorbereiding daarvan heb ik de Kamer een algemeen ambtsbericht kunnen overleggen. Aan dat bericht heb ik de conclusie verbonden dat het naar mijn mening verantwoord is om de uitzetting van uitgeprocedeerde asielzoekers door te zetten. Gisteren heb ik de Kamer toegezegd dat gegevens, verkregen op grond van het onderzoek dat de regering heeft uitgevoerd naar de dood van de heer Aksoy, vertrouwelijk zullen worden overgelegd. Wat mij betreft staat dit niet in de weg aan de conclusie dat de uitzetting van uitgeprocedeerden doorgang kan vinden. Dat is de reden waarom ik de aanvaarding van deze motie ontraad.

De beraadslaging wordt gesloten.

De **voorzitter**: Ik stel voor, aan het eind van de vergadering te stemmen.

Daartoe wordt besloten.

De vergadering wordt van 17.30 uur tot 22.00 uur geschorst.

□

De **voorzitter**: Alvorens wij tot de stemmingen overgaan, heb ik twee mededelingen vooraf.

De eerste is dat ik voorstel om overal waar een amendement meerdere artikelen beslaat, de sequelen niet te noemen.

De tweede mededeling is dat u onderlinge briefjes aan collega's en aan bewindslieden die zich in vak K bevinden, na afloop van de stemmingen zelf kunt bezorgen.

Aldus wordt besloten.

Aan de orde zijn de **stemmingen** in verband met het wetsvoorstel **Wet ter stimulering van integrale stedelijke vernieuwing (Wet stedelijke vernieuwing) (26884)**, en over:

- de motie-Rietkerk c.s. over overleg met wijkbewoners over voorgenomen herstructureringsprojecten (26884, nr. 26).

(Zie wetgevingsoverleg van 26 juni 2000.)

De **voorzitter**: Mevrouw Van Gent trekt haar amendement op stuk nr. 10 in.

De artikelen 1 t/m 5 worden zonder stemming aangenomen.

In stemming komt het gewijzigde amendement-Schoenmakers c.s. (stuk nr. 31).

De **voorzitter**: Ik constateer, dat de aanwezige leden van de fracties van de PvdA, D66, de VVD, het CDA, het GPV, de RPF en de SGP voor dit gewijzigde amendement hebben gestemd en die van de overige fracties ertegen, zodat het is aangenomen.

Artikel 6, zoals het is gewijzigd door de aanneming van het gewijzigde amendement-Schoenmakers c.s. (stuk nr. 31), wordt zonder stemming aangenomen.

In stemming komt het nader gewijzigde amendement-Schoenmakers/Rietkerk (stuk nr. 32).

De **voorzitter**: Ik constateer, dat de

aanwezige leden van de fractie van de VVD tegen dit nader gewijzigde amendement hebben gestemd en die van de overige fracties ervoor, zodat het is aangenomen.

Artikel 7, eerste lid, zoals het is gewijzigd door de aanneming van het nader gewijzigde amendement-Schoenmakers/Rietkerk (stuk nr. 32), wordt zonder stemming aangenomen.

In stemming komt het amendement-Van Middelkoop (stuk nr. 20).

De **voorzitter**: Ik constateer, dat de aanwezige leden van de fractie van GroenLinks tegen dit amendement hebben gestemd en die van de overige fracties ervoor, zodat het is aangenomen.

In stemming komt het amendement-Van Middelkoop (stuk nr. 15).

De **voorzitter**: Ik constateer, dat de aanwezige leden van de fracties van de VVD, het GPV, de RPF en de SGP voor dit amendement hebben gestemd en die van de overige fracties ertegen, zodat het is verworpen.

Het tweede lid, zoals het is gewijzigd door de aanneming van het amendement-Van Middelkoop (stuk nr. 20), wordt zonder stemming aangenomen.

Het derde lid wordt zonder stemming aangenomen.

In stemming komt het amendement-Van Gent/Van 't Riet (stuk nr. 27).

De **voorzitter**: Ik constateer, dat de aanwezige leden van de fractie van de VVD tegen dit amendement hebben gestemd en die van de overige fracties ervoor, zodat het is aangenomen.

Het vierde lid, zoals het is gewijzigd door de aanneming van het amendement-Van Gent/Van 't Riet (stuk nr. 27), wordt zonder stemming aangenomen.

Het vijfde lid wordt zonder stemming aangenomen.

Het gewijzigde artikel 7 wordt zonder stemming aangenomen.